

การศึกษามานุษยวิทยาวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียง
กรณีศึกษา หมู่บ้านหาดสองแคว ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

จิตติภต นันทันชะวานิช
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2545
ISBN 974-04-2139-3
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

๑พ
๑๖๗๔ ๑๖
๒๕๔๕
๑.๒

4037732 LCRU/M : สาขาวิชา : พัฒนาศาสตร์ศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนาศาสตร์ศึกษา)

คำสำคัญ : ภาษา / วัฒนธรรม / การเปลี่ยนแปลง / ผลกระทบ

กิตติบัตร นันทธนะวานิช : การศึกษามานุษยวิทยาวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน
หาดสองแคว ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี (THE CULTURAL ANTHROPOLOGY OF LAO
WIANG COMMUNITY : A CASE STUDY OF BAN HAT SONG KHWAE, TAMBON HAT SONG KHWAE,
AMPHOE TRON, UTTARADIT PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชิตย์ พธ.บ.,
M.A., Ph.D., เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม., ชงยุทธ บุราสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม. 307 หน้า ISBN 974-04-2139-3.

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อ
ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนลาวเวียง 2) เพื่อศึกษาระบบเสียงภาษาลาวเวียง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ
การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมชุมชนลาวเวียง หมู่บ้านหาดสองแคว ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียงหมู่บ้านหาดสองแคว ระบบเศรษฐกิจของ
ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากการผลิตเพื่อยังชีพมาสู่ระบบการผลิตเพื่อขาย ระบบครอบครัวและเครือญาติภายใน
ชุมชนมีพัฒนาการจากระบบครอบครัวแบบขยายมาสู่ระบบครัวเดี่ยวมากขึ้น ชุมชนมีระบบความเชื่อทางพระพุทธ
ศาสนาในระดับวิถีชีวิตที่มีการผสมผสานกับความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิมของชุมชน

ระบบเสียงภาษาลาวเวียง หมู่บ้านหาดสองแคว ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 20 หน่วย
เสียง สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายคำได้ 9 หน่วยเสียง และมีพยัญชนะควบกล้ำ 2 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 21
หน่วยเสียง สามารถแบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียง
วรรณยุกต์มีการแตกตัวเป็นสาม และมีจำนวนหน่วยเสียง 5 หน่วยเสียง ลักษณะ โครงสร้างพยางค์ สามารถแบ่งได้เป็น
3 ลักษณะ ได้แก่ 1. โครงสร้างพยางค์เดี่ยว 2. โครงสร้างสองพยางค์ 3. โครงสร้างหลายพยางค์

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของชุมชนลาวเวียง หมู่บ้านหาดสองแคว มี 2 ลักษณะ คือ
ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเข้ามาของถนนหรือเส้นทางการคมนาคมขนส่ง การเข้ามาของไฟฟ้าภายในหมู่บ้านและการ
เข้าไปแนะนำแบบแผนทางการผลิตในรูปแบบใหม่ให้แก่ชุมชน โดยเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของภาครัฐ ตลอดจน
การเผยแพร่เทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต ปัจจัยภายใน ได้แก่ อัตราการขยายตัวของประชากร และคุณภาพ
ของพื้นที่ดินทำกินมีความอุดมสมบูรณ์ลดลง

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ควรมีการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองหรือเศรษฐกิจแบบ
พอเพียงในชุมชนให้มากขึ้น ควรส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา
เศรษฐกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนลาว
เวียงหมู่บ้านหาดสองแควกับชุมชนอื่นๆ ให้มากขึ้น ชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันให้ความสำคัญใน
การอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมที่ดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่ อีกประการหนึ่ง สถาบันศาสนาโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งวัดควรเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาและเผยแพร่จริยธรรมชุมชนให้มากขึ้นทั้งด้านการศึกษาและ
การอบรมในด้านคุณธรรมศีลธรรม และการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์สืบสานและพัฒนาอารยธรรมศิลปวัฒนธรรมและ
ประเพณีท้องถิ่นให้ดำรงคงอยู่สืบไป

4037732 LCRU/M : MAJOR : RURAL DEVELOPMENT STUDIES ; M.A.
(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)
KEY WORDS : LANGUAGE / CULTURE / CHANGE / IMPACT

KITTIPAT NUNTANAWANICH : THE CULTURAL ANTHROPOLOGY OF LAO WIANG COMMUNITY : A CASE STUDY OF BAN HAT SONG KHWAE, TAMBON HAT SONG KHWAE, AMPHOE TRON, UTTARADIT PROVINCE. THESIS ADVISORS : RUENGDET PANKHUENKHAH.,M.A.,Ph.D., IAM THONGDEE.,B.A.,M.A., YONGYUTH BURASITH.,B.A.,M.A., 307 p. ISBN 974-04-2139-3

This qualitative research aimed at studying Lao Wiang culture and their phonological system as well as investigating factors having impacts on cultural changes of the Lao Wiang community at Ban Hat Song Khwae, Tambon Hat Song Khwae, Amphoe Tron, Uttaradit Province.

The study findings revealed that the economic system had been changed from self-sufficiency to market-orientation. The family and kinship system was developed to become more of a nuclear than an extended one, and their belief system was an integration between Buddhism and animism, which was the original belief of the community.

The phonological system of the Lao Wiang community was composed of 20 initial consonant phonemes. Of these, 9 phonemes could occur as the final syllable and 2 phonemes could occur as clusters. There were 21 vowel phonemes which were composed of 18 single vowel phonemes and 3 diphthongs. The split of the tones was tripartite, consisting of 5 tonemes. The syllable structures were of three types, namely monosyllabic, disyllabic and polysyllabic.

The factors affecting changes in the community were of two types : external and internal. External factors included the construction of roads or communication channels, electricity, the introduction of new production patterns by state agencies, and the spread of new production technology. Internal factors were the rapid growth of population and deterioration of soil quality and fertility.

From the study findings, it is recommended that a self-sufficient economic system be promoted. Moreover, folk wisdom should be developed and applied to efficiently solve economic problems of the community. Furthermore, learning and cooperation networks between the community and others should be created and villagers as well as concerned state agencies should put more significance on the preservation and maintenance of local culture and tradition. In addition, religious institutions, particularly temples, should be actively involved in promoting and disseminating ethics, morality and education to community members. They should also become leaders in preserving and developing local traditions and cultural heritage for younger generations.